

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

X

**ВСЕУКРАЇНЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

27-28 квітня 2023 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 27-28 квітня 2023 року)

Суми, 2023

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали десятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 27–28 квітня 2023 р.) / уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2023. 367 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Парасковія Сахно,

ст. викладач кафедри психології, політології та соціокультурних технологій
Сумського державного університету

Ангеліна Кульченко,

студентка Сумського державного університету

ТРЕНІНГОВІ ЗАСОБИ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ СЕРЕД БІЖЕНОК ПІД ЧАС ВІЙНИ

Актуальність теми дослідження. Торгівля людьми є одним із найстрашніших злочинів сучасності. ООН вважає торгівлю людьми глобальною епідемією прав людини. Міністерство внутрішньої безпеки США визначає це як сучасне рабство, яке включає застосування шахрайства чи примусу для отримання певного виду трудової діяльності.

Торгівці людьми використовують силу та маніпуляції, щоб заманити жертв у свої руки. Вони шукають людей, які вразливі з різних причин, включаючи психологічну чи емоційну вразливість, економічні труднощі, відсутність мережі соціального захисту, переміщення під час війни.

Торгівля людьми є переважно прихованим злочином, існує поза межами звичайного повсякденного життя. Жертви можуть бути наляканими та травмованими, не хочуть розкриватися чи йти по допомогу.

Мета дослідження – розроблення практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення заходів з профілактики торгівлі людьми.

Мета зумовила постановку і вирішення наступних **завдань**:

- проаналізувати правові засади боротьби із торгівлею людьми;
- з'ясувати етичні засади роботи з постраждалими;
- провести аналіз українських та міжнародних практик профілактики торгівлі людьми серед біженців;
- розробити тренінгові засоби соціальної профілактики торгівлі людьми серед біженок в умовах війни.

Об'єкт дослідження – профілактики торгівлі людьми серед біженок.

Предмет дослідження – тренінгові засоби соціальної профілактики торгівлі людьми серед біженок.

Для вирішення поставлених задач застосовано сукупність методів: аналіз, синтез, дедукція, індукція, аналогія, абстрагування.

За результатами проведеного дослідження зроблено наступні висновки:

1. Законодавчі та політичні рамки ЄС щодо торгівлі людьми орієнтовані на жертв, гендерні особливості, чутливі до дітей і закріплені на правах людини. Директива ЄС про боротьбу з торгівлею людьми є основним законодавчим актом ЄС щодо боротьби з торгівлею людьми. Він встановлює:

- правила щодо визначення кримінальних злочинів і санкцій;
- загальні положення щодо посилення захисту жертв, допомоги та підтримки, а також профілактики.

Протокол проти торгівлі людьми, який доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності (UNTOC), є правовим інструментом щодо торгівлі людьми. Він був ухвалений Генеральною Асамблеєю відповідно до резолюції 55/25 від 15.11.2000 року.

2. Жертви секс-торгівлі людьми часто називають своє поневолене становище під контролем торговця життя повне страху, втрати свободи, насильства, жорстокості, зловживання психоактивними речовинами.

Зазвичай жертв доставляють до медичного закладу лише у зв'язку з проблемами: інфекції, що передаються статевим шляхом, вагітність, аборти.

Можливе розроблення протоколів про порядок співпраці правоохоронних органів та інших (державних неурядових) організацій, що надають допомогу жертвам торгівлі людьми.

3. Необхідно враховувати важливість основних принципів, від яких залежить успішність побудови відносин співпраці з постраждалими:

- постраждалі від торгівлі людьми мають розглядатися як жертви серйозного злочину, і необхідно уникати їхньої ревіктимізації та криміналізації представниками правоохоронних органів;

- безпека постраждалих від торгівлі людьми має бути важливим пріоритетом правоохоронних органів. Медична та психологічна допомога мають надаватись незалежно від згоди людини співпрацювати зі слідством;

- необхідно відстежувати стан потерпілого і проводити оцінку ризику безпеці на всіх етапах слідства і судового розгляду, та після їх завершення;

- корисно мати контактну інформацію фахівців державних, недержавних і міжнародних організацій, куди можуть звернутись потерпілі.

Вивчення дало змогу виявити основні умови, що позитивно впливають на рішення потерпілих про співпрацю з правоохоронними органами:

- особиста безпека та безпека своїх близьких;

- наявність легального статусу в країні перебування;

- дистанційованість від обвинувачуваних (можливість аудіо- та відео-свідчень, давання показань без демонстрації обличчя);

- збереження конфіденційності персональних даних.

У роботі з такими потерпілими корисно буває забезпечити можливість присутності незалежного консультанта психолога, людини, якій довіряє.

4. З першого дня війни ЄС в авангарді зусиль із запобігання та боротьби з торгівлею людьми. У березні 2022 року вони активували директиву про тимчасовий захист, надаючи біженцям доступ до ринку праці, охорони здоров'я, соціальної допомоги та освіти. Це зробило їх менш уразливими та сприйнятливими до торгівлі людьми.

Країни ЄС співпрацюють у боротьбі зі злочинністю в Україні через ЕМРАСТ. Прикладом такої співпраці є спільна поліцейська операція ЄС проти злочинних угруповань, які використовують соціальні мережі для залучення українських біженців до сексуальної та трудової експлуатації.

У травні 2022 року ЄС прийняв план протидії торгівлі людьми для України, який включає цілодобові телефонні лінії для жертв, інформаційні матеріали та веб-сайт ЄС для біженців, щоб інформація була доступною.

5. 29.03. 2023 року для фірми Sort System було проведено тренінг за темою «Специфіка роботи з постраждалими від торгівлі людьми. Надання

соціальної, психологічної та реінтеграційної допомоги постраждалим». У тренінгу взяли участь 34 співробітники.

Під час тренінгу учасники дізналися про те, що таке феномен «торгівля людьми», отримали інформацію про виявлення, ідентифікацію та переспрямування постраждалих від торгівлі людьми, про добровільне повернення та реінтеграцію постраждалих від торгівлі людьми, включно з основними труднощами, пов'язаними з поверненням у рідний регіон, ризики повторного потрапляння в ситуацію торгівлі людьми та моніторинг випадків.

Мета. Підвищити рівень знань співробітників про поняття «торгівля людьми», підготувати співробітників до сприйняття явища торгівлі людьми як комплексної проблеми, ознайомити співробітників з основними шляхами потрапляння громадян у тенета торговців людьми; розвивати вміння спонтанного висловлювання; формувати почуття патріотизму.

Після цього заняття учасники змогли зрозуміти:

- які чинники роблять людей уразливими для торгівлі людьми.
- що відбувається з людьми фізично та емоційно, коли вони стають жертвами торгівлі людьми, і як це на них впливає.
- які є сфери надання підтримки: психологічної, соціальної, медичної, юридичної, адміністративної.

Список використаних джерел:

1. Василичук В. І., Чернявський С. С., Фарима М. М. Виявлення, документування та розслідування злочинів проти моральності: метод. рек. Київ, 2019. 110 с.

2. Загамула В. В. Методика розслідування втягнення неповнолітніх у заняття проституцією: дис. ... канд.гюрид. наук: 12.00.09. Київ, 2019. 242 с.

3. Вплив соціально-економічних процесів на злочинність в Україні та у світі (за офіційними матеріалами ООН, Всесвітнього банку, статистичного органу Євросоюзу (Eurostat), Державної служби статистики України): аналітичний огляд. Київ: ДНДІ МВС України, 2020. 44 с.

4. Методика розслідування торгівлі людьми: альбом схем. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 112 с.

Аліса Тулякова,

студентка Сумського державного університету

АКАДЕМІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ЗАГРОЗ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ У ВИМІРАХ «ЯДРА СТРАТЕГІЇ»

Наразі гостро постає потреба щодо наукового аналізу досвіду впровадження стратегічних елементів в управлінську практику вищих навчальних закладів у період активних військових дій на регіональному рівні. Протягом загострення війни з РФ Сумський державний університет впровадив досвід реалізації стратегічних положень, що надало можливості витримати важкі випробування та зберегти потенціал подальшого розвитку. При цьому були впроваджені складові «осереддя стратегії», які характеризуються американським дослідником Р. Румельтом як визначальні, необхідні, універсальні [2].

Мета розвідки – характеристика управлінського досвіду Сумського державного університету у впровадженні концепції «ядра стратегії» (Р. Румельт) у період активної фази війни з РФ. **Завдання** дослідження: проаналізувати досвід та цінність впровадження «діагностики», «керівної політики» та «погоджених дій» у положення стратегічних документів Сумського державного університету в контексті складових «ядра стратегії» (Р. Румельт).

Сучасну змістову характеристику процесу організації розробки та впровадження стратегії, який виходить за межі суто військової парадигми та є універсальним, отже – прийнятним для стратегій навчальних закладів, надає Л. Фрідман [4]. Університетська стратегія, як й будь-яка інша стратегія,